

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความรู้และการปฏิบัติในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร
ในอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ชื่อ-นามสกุลของเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล .....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ .....

นิยามศัพท์ ยาปราบศัตรูพืช หมายถึง ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าโรคพืช หรือยาฆ่าหญ้า

โปรดเติมข้อความหรือทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง [ ] ของคำตอบให้ตรงกับความเป็นจริงของท่าน
และกรุณาตอบทุกข้อ เพื่อความสมบูรณ์ของการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของเกษตรกร

1. เพศ

[ ] 1. ชาย [ ] 2. หญิง

2. อายุ..... ปี

3. สถานภาพ

[ ] 1. โสด
[ ] 2. แต่งงานและอยู่ด้วยกัน
[ ] 3. แต่งงานและแยกกันอยู่

[ ] 4. หย่าร้าง

[ ] 5. หม้าย

4. รายได้จากภาคเกษตร (รวมทั้งนำมาบริโภคนและไม้หักค่าใช้จ่าย) ในรอบปีที่ผ่านมา
รวม ..... บาท

4.1 รายได้จากการปลูกพืช

1. ปลูกพืชผัก ..... บาท
  2. ปลูกข้าว ..... บาท
  3. ปลูกอ้อย ..... บาท
  4. ปลูกถั่วลิสง ..... บาท
  5. ปลูกไม้ผล ..... บาท
  6. อื่นๆ ..... บาท
- รวม ..... บาท

4.2 รายได้จากการเลี้ยงสัตว์

1. เลี้ยงหมู ..... บาท
  2. เลี้ยงไก่ ..... บาท
  3. อื่นๆ ..... บาท
- รวม ..... บาท

5. ถ้าสมมติว่า ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืช จำนวน 10 ครั้ง ท่านจะฉีดพ่นยาอย่างไร

- [ ] 1. ด้วยตนเอง จำนวน ..... ครั้ง
- [ ] 2. จ้าง จำนวน ..... ครั้ง

6. จำนวนปีที่ท่านใช้ยาปราบศัตรูพืชประมาณ ..... บาท

7. ในปีนี้ท่านต้องเสียเงินซื้อยาปราบศัตรูพืชประมาณ ..... บาท

8. ยาปราบศัตรูพืชที่ท่านใช้ในปีนี้เป็น คือ

- [ ] 1. ยาฆ่าแมลง เช่น เพลี้ย หนอนบุง ฯลฯ
- [ ] 2. ยาฆ่าโรคพืช เช่น ยาฆ่าเชื้อรา ฯลฯ
- [ ] 3. ยาฆ่าหญ้า

9. ในรอบปีนี้ ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการใช้ยาปราบศัตรูพืชหรือไม่

- [ ] 1. ไม่ได้รับ
- [ ] 2. ได้รับ

2.1 ถ้าท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการใช้ยาปราบศัตรูพืช ท่านได้รับจากใคร

- [ ] 1. เจ้าหน้าที่ของราชการ จำนวน ..... ครั้ง
- [ ] 2. ร้านจำหน่ายยาปราบศัตรูพืช หรือร้านสหกรณ์การเกษตร
จำนวน ..... ครั้ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิตของเกษตรกร

1. การใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
  - 1. เลือกใช้ยารชนิดที่ตรงกับศัตรูพืช และเฉพาะกรณีศัตรูพืชระบาดเป็นจำนวนมาก
  - 2. เลือกใช้ยารชนิดที่ตรงกับศัตรูพืช มีราคาถูก โดยไม่คำนึงว่ายานั้นหมดอายุหรือไม่
  - 3. เลือกใช้ยาตามเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงเคยใช้มา
  - 4. เลือกใช้ยาที่มีคุณสมบัติกำจัดศัตรูพืชได้หลายชนิด
2. ชนิดของยาปราบศัตรูพืชที่เลือกใช้ควรเป็นอย่างไร
  - 1. ยาที่มีพิษรุนแรง
  - 2. ยาที่มีพิษตกค้างในพืชนานที่สุด
  - 3. ยาที่มีพิษร้ายแรงต่อศัตรูพืชที่ต้องการปราบเท่านั้น
  - 4. ยาที่ออกฤทธิ์ได้ทันทีหลังจากฉีดพ่นแล้ว
3. ยาปราบศัตรูพืชที่ ไม่ดี มีลักษณะอย่างไร
  - 1. ยาที่มีพิษน้อยต่อมนุษย์หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ
  - 2. ยาที่ไม่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก
  - 3. ยาที่มีพิษร้ายแรงต่อศัตรูพืชที่ต้องการปราบ และสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ เช่น นก ผีเสื้อ ตัวห้ำ ตัวเบียน
  - 4. ยาที่ไม่ทำให้รสชาติของพืชที่ปลูกเปลี่ยนไป
4. การใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ดีควรเป็นอย่างไร
  - 1. มีการวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบ
  - 2. ใช้เมื่อผลผลิตได้รับความเสียหายมาก
  - 3. ใช้ในช่วงเวลาที่เคยใช้มาแล้วในปีก่อน ๆ
  - 4. ใช้เมื่อเริ่มมีการระบาดของศัตรูพืชทันที
5. การเปิดฝาภาชนะที่ใช้บรรจุยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องทำอย่างไร
  - 1. ใส่ถุงมือเพื่อป้องกันไม่ให้ยาถูกมือ
  - 2. ใช้มือเปล่าเปิดได้เลย
  - 3. ใช้ปากเปิดได้ทันทีในกรณีที่ฝาปิดแน่น
  - 4. ใช้ถุงพลาสติกสวมทับมือก่อนเปิด

6. การผสมยาปราบศัตรูพืชในข้อใดต่อไปนี้เป็นถูกต้องมากที่สุด
- 1. ผสมยาชนิดเดียว และใช้ความเข้มข้นตามที่ฉลากกำหนด
  - 2. ผสมยาชนิดเดียว และใช้ความเข้มข้นมากกว่าที่ฉลากกำหนด
  - 3. ผสมยา 2 ชนิดในการพ่นครั้งเดียว
  - 4. ผสมยา 3 ชนิดขึ้นไปในการพ่นครั้งเดียว
7. การผสมยาปราบศัตรูพืชจะต้องทำในสถานที่ใดที่เหมาะสมที่สุด
- 1. บริเวณที่อับลม เพื่อไม่ให้ยาฟุ้งหรือปลิวไปตกที่อื่น
  - 2. บริเวณที่มีลม เพื่อช่วยระบายอากาศระหว่างการผสมยา
  - 3. ใกล้กับแปลงเพาะปลูก เพื่อสะดวกต่อการใช้งาน
  - 4. สถานที่ใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกที่ใช้ในแต่ละครั้ง
8. การแต่งกายในการฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องควรเป็นอย่างไร
- 1. แต่งกายเหมือนวันทำงานตามปกติ
  - 2. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าบาง ๆ เพื่อระบายอากาศและสะดวกในการทำงาน
  - 3. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าหนา ๆ ที่ปกปิดร่างกายมิดชิด
  - 4. แต่งกายตามปกติ สวมถุงมือ หน้ากาก และใส่รองเท้าบู๊ท
9. ขณะฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
- 1. ฉีดพ่นยาคนเดียว
  - 2. ฉีดพ่นยาคิดต่อกันเป็นระยะเวลานาน ๆ
  - 3. ดื่มน้ำ หรือสูบบุหรี่ เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างการฉีดพ่นยา
  - 4. ไม่ให้เด็กหรือสัตว์เลี้ยงเข้ามาเล่นในพื้นที่กำลังฉีดพ่นยา
10. การฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชควรทำในเวลาใดที่เหมาะสมที่สุด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1. 7.00 – 10.00 น.
  - 2. 10.00 – 13.00 น.
  - 3. 13.00 – 16.00 น.
  - 4. 16.00 – 19.00 น.

11. หลังจากฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชเสร็จแล้วควรทำอย่างไร
- 1. เข้าไปตรวจดูในแปลง เพื่อให้แน่ใจว่าได้ฉีดพ่นยาอย่างทั่วถึงแล้ว
  - 2. ดัดป้ายหรือคำเตือนในบริเวณที่ฉีดพ่นยาไปแล้ว
  - 3. ปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไปหากินใกล้บริเวณที่ฉีดพ่นยา
  - 4. เข้าไปทำงานในบริเวณที่ฉีดพ่นยาตามปกติ
12. การเก็บรักษายาปราบศัตรูพืชที่ดีที่สุดควรเก็บไว้ในที่ใด
- 1. มีที่เก็บเฉพาะอย่างมิดชิดและมีเครื่องหมายเตือนติดไว้
  - 2. เก็บไว้ร่วมกับเครื่องมือการเกษตรอื่น ๆ
  - 3. เก็บไว้ในใต้ถุนบ้าน
  - 4. เก็บไว้ร่วมกับปุ๋ยหรืออาหารสัตว์
13. ภาชนะที่ใช้บรรจุยาปราบศัตรูพืชที่ใช้หมดแล้วควรทำอย่างไร
- 1. ล้างให้สะอาดสามารถนำไปใส่น้ำดื่มหรืออาหารได้
  - 2. ทบทำลายแล้วนำไปฝังหรือเผา
  - 3. ทิ้งในที่ทิ้งขยะร่วมกับขยะอื่น ๆ
  - 4. ทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ
14. เมื่อยาปราบศัตรูพืชถูกผิวหนังวิธีที่ถูกต้องควรทำอย่างไร
- 1. ให้พยายามฉีดพ่นยาต่อไปให้เสร็จ
  - 2. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วล้างน้ำฟอกสบู่ทันที
  - 3. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วเช็ดด้วยผ้าสะอาดแห้งทันที
  - 4. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วล้างด้วยน้ำแช่ด่างทับทิมทันที
15. ท่านจะปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากยาปราบศัตรูพืชทางปากได้อย่างไร
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1. ให้ผู้ป่วยอยู่ในที่อากาศบริสุทธิ์และถ่ายเทสะดวก ถอดเสื้อผ้าที่เปื้อนออก
  - 2. ทำให้ผู้ป่วยอาเจียนออกมาโดยใช้นิ้วมือล้วงคอ
  - 3. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำแช่ถ่านชนิดกินได้
  - 4. ให้ผู้ป่วยดื่มนมสด
  - 5. ให้ผู้ป่วยกินไข่ดิบ
  - 6. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำมันมะกอก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการ ใช้สารเคมีเพื่อการผลิตของเกษตรกร

1. ในช่วง เวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านได้ใช้ยาปราบศัตรูพืชในพื้นที่เกษตรของท่านหรือไม่
  - [ ] 1. ไม่ใช่
  - [ ] 2. ใช่
    - 2.1 ถ้าใช่ ยาที่ใช้คือ .....
2. ในช่วง เวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ก่อนการใช้ยาปราบศัตรูพืช ท่านได้สำรวจชนิดของศัตรูพืช เพื่อเลือกชนิดของยาที่จะใช้อย่างไร
  - [ ] 1. ไม่เคยสำรวจ
  - [ ] 2. สำรวจนาน ๆ ครั้ง
  - [ ] 3. สำรวจทุกครั้ง
  - 2.1 ถ้าสำรวจท่านเคยสำรวจพบศัตรูพืช อะไรบ้าง
    1. ....
    2. ....
    3. ....
3. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านใช้ยาปราบศัตรูพืชประมาณ ..... ครั้ง
4. ท่านได้อ่านฉลากยาปราบศัตรูพืชใดบ้าง นับย้อนหลังไปจากวันนี้
  1. อ่านฉลากยาชื่อ ..... เมื่อประมาณ ..... เดือนที่ผ่านมา
  2. อ่านฉลากยาชื่อ ..... เมื่อประมาณ ..... เดือนที่ผ่านมา
  3. อ่านฉลากยาชื่อ ..... เมื่อประมาณ ..... เดือนที่ผ่านมา
  4. ไม่เคยอ่านฉลากยาใดเลย
5. ครั้งสุดท้ายที่ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชเมื่อประมาณ ..... เดือนที่ผ่านมา
  - 5.1 ในครั้งนั้นท่านเลือกใช้ยาปราบศัตรูพืชอย่างไร
    - [ ] 1. เลือกใช้ยาที่ตรงกับชนิดของศัตรูพืช
    - [ ] 2. เลือกใช้ยาตามอดีตที่เคยใช้มาแล้วในครั้งก่อน ๆ
    - [ ] 3. เลือกใช้ยาตามเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง
    - [ ] 4. เลือกใช้ยาที่มีราคาถูกโดยไม่คำนึงว่ายานั้นเหมาะสมหรือไม่

- 5.2 ในครั้งนั้นที่ท่านฉีดพ่นยา ท่านแต่งกายใกล้เคียงกับข้อใดต่อไปนี้มากที่สุด
1. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ
2. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติแต่ไม่สวมรองเท้า
3. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ สวมถุงมือ รองเท้าบูท และหน้ากาก
4. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติและสวมแว่นตากันแดด
6. การผสมยาใช้ในครั้งนี้ ท่านผสมอย่างไร
1. ใช้ยาชนิดเดียว
2. ผสมยา 2 ชนิด
3. ผสมยามากกว่า 2 ชนิดขึ้นไป
4. ผสมยารวมกับปุ๋ย
- 6.1 ครั้งก่อนหน้าทีกล่าวมานั้น ท่านเคยผสมยากับสิ่งอื่นอะไรบ้าง
1. ผสมยากับ ..... เมื่อ .....
2. ผสมยากับ ..... เมื่อ .....
3. ผสมยากับ ..... เมื่อ .....
7. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชในระยะไหนบ้าง
1. ก่อนที่จะมีการระบาดของศัตรูพืช
2. เมื่อเริ่มมีการระบาดของศัตรูพืช
3. เมื่อมีการระบาดของศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก
4. เมื่อผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมาก
8. ในการฉีดพ่นยา 5 ครั้งหลังนี้ ท่านฉีดพ่นยาในช่วงเวลาใดบ้างตามตัวเลือกทำนี้
1. ตอนเช้าหรือตอนเย็นที่มีลมแรง   จำนวน ..... ครั้ง
2. ตอนเช้าหรือตอนเย็นที่มีลมสงบ   จำนวน ..... ครั้ง
3. ตอนเที่ยงที่มีลมสงบ .   จำนวน ..... ครั้ง
4. ตอนบ่ายที่มีลมสงบ.   จำนวน ..... ครั้ง
9. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อท่านฉีดพ่นยาเคยมีไหมที่หัวฉีดเครื่องพ่นยาอุดตัน
1. ไม่มี
2. มี จำนวน ..... ครั้ง

2.1 ถ้ามีส่วนใหญ่ท่านทำอะไรต่อไปนี้บ้าง

- [ ] 1. ใช้ปากดูดสิ่งสกปรกที่อุดฟันหัวฉีด จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 2. ใช้แปรงอ่อน ๆ หรือคันทันท์ที่หัวฉีด จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 3. ใช้เศษผ้าสะอาดเช็ดที่หัวฉีด จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 4. ใช้สก็อตช์ไบรด์ขัดที่หัวฉีด จำนวน.....ครั้ง

10. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เคยมีไหมที่เมื่อท่านผสมยาปราบศัตรูพืชแล้วใช้ไม่หมด

- [ ] 1. ไม่มี
- [ ] 2. มี จำนวน.....ครั้ง

2.1 ถ้ามีส่วนใหญ่ท่านทำอะไรต่อไปนี้บ้าง

- [ ] 1. เทยาที่เหลือทิ้งในหลุมแล้วฝังให้เรียบร้อย จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 2. นำยาที่เหลือเทใส่ขวดยาเดิมที่ยังไม่ได้ผสม จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 3. นำยาที่เหลือเทใส่ภาชนะอื่น เพื่อเก็บไว้ใช้ครั้งต่อไป จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 4. เททิ้งลงบนพื้นดินหรือแหล่งน้ำแล้วแต่ใกล้อะไร จำนวน.....ครั้ง

11. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา หลังจากที่ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชเสร็จแล้ว ท่านมักจะทำอย่างไร

- [ ] 1. สูบบุหรี่ยี่เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 2. เข้าไปตรวจดูในแปลงเพื่อให้แน่ใจว่าได้ฉีดพ่นยาอย่างทั่วถึง จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 3. เปลี่ยนเสื้อผ้าและอาบน้ำฟอกสบู่ให้สะอาดทันที จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 4. ทำความสะอาดภาชนะที่ใช้บรรจุยาหรืออุปกรณ์เครื่องพ่นยา บริเวณแหล่งน้ำใช้ของครัวเรือน จำนวน.....ครั้ง

12. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านทำอะไรเกี่ยวกับเสื้อผ้าที่ใส่ขณะฉีดพ่นยา

- [ ] 1. ซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะฉีดพ่นยารวมกับเสื้อผ้าอื่น ๆ จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 2. ซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะฉีดพ่นยาแยกต่างหากจากเสื้อผ้าอื่น ๆ จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 3. นำเสื้อผ้าไปล้างแคดแล้วเก็บไว้ใช้ครั้งต่อไปโดยไม่ต้องซัก จำนวน.....ครั้ง
- [ ] 4. นำไปแช่น้ำข้ามคืนแล้วซักรวมกับเสื้อผ้าอื่น ๆ จำนวน.....ครั้ง

13. ขณะนี้ท่านเก็บยาปราบศัตรูพืชไว้ในลักษณะใดที่เสี่ยงกับข้อใดมากที่สุด
- 1. เก็บยาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาเดิมที่มีฉลากครบถ้วนและแยกเก็บไว้ในโรงเก็บต่างหาก
  - 2. เก็บยาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาเดิมที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ในบ้านเรือน
  - 3. เก็บยาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ร่วมกับเครื่องมือการเกษตรอื่นๆ
  - 4. เก็บยาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ร่วมกับปุ๋ย
14. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อท่านใช้ยาปราบศัตรูพืชหมดแล้ว ท่านจะกำจัดภาชนะที่ใช้บรรจุยาเหล่านั้นอย่างไร
- 1. ทิ้งรวมกับขยะอื่นๆ
  - 2. ทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ
  - 3. ทบทำลายแล้วนำไปฝังหรือเผา
  - 4. นำมาล้างให้สะอาดแล้วนำไปใช้ใส่ของอื่นๆ เช่น น้ำคั้นหรืออาหาร
15. เคยมีหรือไม่มีระหว่างการฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชหรือหลังจากฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชแล้ว ท่านมีอาการผิดปกติ
- 1. ไม่เคย
  - 2. เคย
    - 2.1 ถ้าเคยอาการที่เกิด คือ .....
และเกิดเมื่อประมาณ ..... เดือนมาแล้ว
    - 2.2 ในครั้งที่มีอาการผิดปกตินี้ ท่านทำอย่างไร
      - 1. รีบไปพบแพทย์ทันที พร้อมภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากปิดอยู่ครบถ้วน
      - 2. ไปซื้อยาชุดจากร้านขายยามากินเอง
      - 3. นอนพักเฉยๆ ปล่อยให้หายเอง
      - 4. นอนพักเฉยๆ 2-3 วัน ถ้าไม่หายถึงไปพบแพทย์

ส่วนที่ 4 ข้อมูลสอบถามเกษตรกรเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และความต้องการ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการใช้สารเคมีเพื่อการผลิต

1. ท่านรู้สึกว่าคุณมีปัญหาในการซื้อยาปราบศัตรูพืชที่ต้องการหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 1. ไม่มีปัญหา
  - 2. ยาปราบศัตรูพืชที่ดีมีราคาแพง
  - 3. ยาปราบศัตรูพืชที่ต้องการ ไม่มีขายในท้องถิ่น
  - 4. หาซื้อยาปราบศัตรูพืชที่มีคุณภาพดีกว่าชนิดเดิมไม่ได้

2. ท่านรู้สึกว่าคุณมีปัญหาเรื่องศัตรูพืชคือยาหรือไม่
  - 1. ไม่มีปัญหา
  - 2. มีปัญหา คือ ศัตรูพืชชื่อ .....

3. ท่านมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาศัตรูพืชคือยาอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 1. ไม่ทราบวิธีแก้ไข
  - 2. เปลี่ยนไปใช้ยาปราบศัตรูพืชนชนิดใหม่
  - 3. ใช้วิธีการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ยาปราบศัตรูพืช
  - 4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

4. ท่านรู้สึกว่าการฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชนั้น คุณมีปัญหาในการสวมใส่ชุดป้องกันอันตรายอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 1. ไม่มีปัญหา
  - 2. ไม่สะดวกในการปฏิบัติงาน ร้อน และอึดอัด
  - 3. อุปกรณ์มีราคาแพง และหาซื้อยาก
  - 4. ไม่อยากสวมใส่ เพราะคิดว่าไม่เป็นอันตราย

5. ท่านมีความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหา เรื่อง การสวมใส่ชุดป้องกันอันตรายจากยาปราบศัตรูพืชอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - 1. ไม่มีความคิดเห็น
  - 2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาอุปกรณ์ที่มีคุณภาพมาแนะนำเกษตรกร
  - 3. หน่วยงานของรัฐควรส่งเสริมให้เกษตรกรสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย

6. ท่านมีปัญหาเรื่องการैयाปราบศัตรูพืชหรือไม่ อย่างไร
- 1. ไม่มีปัญหา
  - 2. แैयाปราบศัตรูพืชทุกชนิด
  - 3. แैयाปราบศัตรูพืชบางชนิด (ระบุ) .....
7. ท่านมีปัญหาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชไปขายก่อนกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในฉลากยา เพื่อให้ยาปราบศัตรูพืชสลายตัวไปโดยธรรมชาติเสียก่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1. ไม่มีปัญหา
  - 2. จำเป็นต้องรีบเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายเพราะได้ราคาดี
  - 3. ต้องการเงินมาใช้จ่ายในครัวเรือนอย่างเร่งด่วน
  - 4. ไม่ได้อ่านฉลากยา จึงไม่รู้ว่าควรทิ้งระยะเวลาไว้กี่วันจึงจะเก็บเกี่ยวได้
  - 5. ต้องรีบเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายก่อนกำหนด เพราะกลัวศัตรูพืชจะเข้าทำลายจนเสียหายหมด
8. ท่านมีความคิดเห็นที่จะให้เกษตรกรใช้ยาปราบศัตรูพืชให้ถูกต้อง ควรทำอย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- 1. ไม่มีความคิดเห็น
  - 2. ควรจัดเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของรัฐมานแนะนำที่บ้านเป็นรายบุคคล
  - 3. ควรให้หน่วยงานของรัฐจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในหมู่บ้าน
  - 4. ควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนมาสาธิตให้ดู
  - 5. ควรให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่ความรู้แจกจ่ายให้แก่เกษตรกร
  - 6. ร้านจำหน่ายยาปราบศัตรูพืชควรให้คำแนะนำวิธีการใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องแก่เกษตรกร
  - 7. ให้มีการแนะนำความรู้เรื่องการैयाปราบศัตรูพืชทาง วิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 24 แสดงคะแนนความรู้ของเกษตรกรแยกตามตัวเลือกของคำตอบเป็นรายชื่อ

หัวข้อ	คำตอบที่เลือก	จำนวน	ร้อยละ
1. การใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องควรทำอย่างไร	1. เลือกใช้ชนิดที่ตรงกับศัตรูพืช และเฉพาะกรณีศัตรูพืชระบาดเป็นจำนวนมาก	(18)	(89.3)
	2. เลือกใช้ที่มีราคาถูก โดยไม่คำนึงว่ายานั้นหมดอายุหรือไม่	2	1.2
	3. เลือกใช้ยาตามเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียงเคยใช้มา	11	6.5
	4. เลือกใช้ยาที่มีคุณสมบัติกำจัดศัตรูพืชได้หลายชนิด	137	81.5
2. ชนิดของยาปราบศัตรูพืชที่เลือกใช้ควรเป็นอย่างไร	1. ยาที่มีพิษรุนแรง	2	1.2
	2. ยาที่มีพิษตกค้างในพืชนานที่สุด	9	5.4
	3. ยาที่มีพิษร้ายแรงต่อศัตรูพืชที่ต้องการปราบเท่านั้น	(30)	(17.9)
	4. ยาที่ออกฤทธิ์ได้ทันทีหลังจากฉีดพ่นแล้ว	127	75.6
3. ยาปราบศัตรูพืชที่ไม่ดี มีลักษณะอย่างไร	1. ยาที่มีพิษน้อยต่อมนุษย์หรือสัตว์เลี้ยงอื่น ๆ	131	78
	2. ยาที่ไม่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก	0	0
	3. ยาที่มีพิษร้ายแรงต่อศัตรูพืชที่ต้องการปราบ และสัตว์อื่น ๆ เช่น นก ผึ้ง ตัวห้ำ ตัวเบียน	(32)	(19)
	4. ยาที่ไม่ทำให้รสชาติของพืชที่ปลูกเปลี่ยนไป	5	3
4. การใช้ยาปราบศัตรูพืชที่ดีควรเป็นอย่างไร	1. การวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบ	(134)	(79.8)
	2. ใช้เมื่อผลผลิตได้รับความเสียหายมาก	0	0
	3. ใช้ในช่วงเวลาที่เคยใช้มาแล้วในปีก่อน ๆ	12	7.1
	4. ใช้เมื่อเริ่มมีอาการระบาดของศัตรูพืชทันที	22	13.1
5. การเปิดฝาภาชนะที่ใช้บรรจุยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้องทำอย่างไร	1. ใส่ถุงมือเพื่อป้องกันไม่ให้ยาที่ยังไม่ได้เจือจางถูกมือ	(147)	(87.5)
	2. ใช้มือเปล่าเปิดได้เลย	2	1.2
	3. ใช้ปากเปิดได้ทันทีในกรณีที่ฝาปิดแน่น	5	3
	4. ใช้ถุงพลาสติกสวมหับมือก่อนเปิด	14	8.3

6. การผสมยาปราบศัตรูพืช ในข้อใดต่อไปนี้มีถูกต้อง มากที่สุด	1. ผสมยาชนิดเดียว และ ใช้ความเข้มข้นตามที่ ฉลากกำหนด	(166)	(98.8)
	2. ผสมยาชนิดเดียว และ ใช้ความเข้มข้นมาก กว่าที่ฉลากกำหนด	0	0
	3. ผสมยา 2 ชนิดในการ พ่นครั้งเดียว	2	1.2
	4. ผสมยา 3 ชนิดขึ้นไปในการพ่นครั้งเดียว	0	0
7. การผสมยาปราบศัตรูพืช จะต้องทำในสถานที่ใดที่ เหมาะสมที่สุด	1. บริเวณที่อับลม เพื่อไม่ให้ยาฟุ้งหรือปลิวไป ตกที่อื่น	(147)	(87.5)
	2. บริเวณที่มีลม เพื่อช่วยระบายอากาศระหว่าง การผสมยา	0	0
	3. ใกล้กับแปลงเพาะปลูก เพื่อสะดวกต่อการ ใช้งาน	14	8.3
	4. สถานที่ใดก็ได้ขึ้นอยู่กับความสะดวกที่ใช้ ในแต่ละครั้ง	7	4.2
8. การแต่งกายในการฉีดพ่น ยาปราบศัตรูพืชที่ถูกต้อง ควรเป็นอย่างไร	1. แต่งกายตามเหมือนวันทำงานตามปกติ	4	2.4
	2. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าบางๆ เพื่อระบายอากาศ และสะดวกในการทำงาน	0	0
	3. แต่งกายด้วยเสื้อผ้าหนาๆ ที่ปกปิดร่างกาย มิดชิด	136	81
	4. แต่งกายตามปกติ สวมถุงมือ หน้ากาก และ ใส่รองเท้าบู๊ท	(28)	(16.7)
9. ขณะฉีดพ่นยาปราบศัตรู พืชที่ถูกต้องควรทำอย่าง ไร	1. ฉีดพ่นยาคนเดียว	2	1.2
	2. ฉีดพ่นยาติดต่อกันเป็นระยะเวลานานๆ	1	0.6
	3. ดื่มน้ำ หรือสูบบุหรี่เพื่อผ่อนคลายความตึง เครียดระหว่างการฉีดพ่นยา	2	1.2
	4. ไม่ให้เด็กหรือสัตว์เลี้ยงเข้ามาเล่นพ่นใน บริเวณที่กำลังฉีดพ่นยา	(163)	(97)
10. การฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืช ควรทำในเวลาใดที่เหมาะสม ที่สุด (ตอบได้ 2 ข้อ)	1. 7.00 – 10.00 น.	(168)	(100)
	2. 10.00 – 13.00 น.	0	0
	3. 13.00 – 16.00 น.	0	0
	4. 16.00 – 19.00 น.	(168)	(100)

11. หลังจากฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชเสร็จแล้วควรทำอย่างไร	1. เข้าไปตรวจดูในแปลง เพื่อให้แน่ใจว่าได้ฉีดพ่นยาอย่างทั่วถึงแล้ว	126	75
	2. ดึงป้ายหรือคำเตือนในบริเวณที่ฉีดพ่นยาไปแล้ว	(31)	(18.5)
	3. ปลดยสัคว์เลี้ยงเข้า ไปหากินใกล้บริเวณที่ฉีดพ่นยา	7	4.2
	4. เข้าไปทำงานในบริเวณที่ฉีดพ่นยาตามปกติ	3	1.8
12. การเก็บรักษายาปราบศัตรูพืชที่ดีที่สุดควรเก็บไว้ที่ใด	1. มีที่เก็บเฉพาะอย่างมิดชิดและมีเครื่องหมายเตือนคิดไว้	(161)	(95.8)
	2. เก็บไว้ร่วมกับเครื่องมือการเกษตรอื่น ๆ	2	1.2
	3. เก็บไว้ใต้ถุนบ้าน	4	2.4
	4. เก็บไว้ร่วมกับปุ๋ยหรืออาหารสัตว์	1	0.6
13. ภาชนะที่ใช้บรรจุยาปราบศัตรูพืชที่ใช้หมดแล้วควรทำอย่างไร	1. ล้างให้สะอาดสามารถนำไปใส่น้ำดื่มหรืออาหารได้	0	0
	2. ทบทำลายแล้วนำไปฝังหรือเผา	(165)	(98.2)
	3. ทิ้งในที่ทิ้งขยะร่วมกับขยะอื่น ๆ	3	1.8
	4. ทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ	0	0
14. เมื่อยาปราบศัตรูพืชถูกฉีกฉีกหีบวิธีที่ถูกต้องควรทำอย่างไร	1. ให้พยายามฉีดพ่นยาต่อไปให้เสร็จ	3	1.8
	2. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วล้างน้ำฟอกสบู่ทันที	(162)	(96.4)
	3. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วเช็ดด้วยผ้าสะอาดแห้งทันที	2	1.2
	4. หยุดการฉีดพ่นยาแล้วล้างด้วยน้ำแช่ค้างทับทิมทันที	1	0.6
15. ท่านจะปฐมพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากยาปราบศัตรูพืชทางปากได้อย่างไร *	1. ให้ผู้ป่วยอยู่ในที่อากาศบริสุทธิ์และถ่ายเทสะดวก ดมกลิ่นดอกไม้เป็นนอออก	54	32.1
	2. ทำให้ผู้ป่วยอาเจียนออกมาโดยใช้นิ้วมือล้วงคอ	(131)	(78)
	3. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำแช่ถ่านชนิดกินได้	(2)	(1.2)
	4. ให้ผู้ป่วยดื่มนมสด	6	3.6
	5. ให้ผู้ป่วยกินไข่ขาวดิบ	37	22
	6. ให้ผู้ป่วยดื่มน้ำมันมะพร้าว	4	2.4

* ผู้ให้ข้อมูลระบุได้มากกว่า 1 ข้อ

หมายเหตุ คำตอบที่ถูกต้องอยู่ในวงเล็บ

ตารางที่ 25 แสดงคะแนนการปฏิบัติของเกษตรกรแยกตามตัวเลือกของคำตอบเป็นรายชื่อ

หัวข้อ	คำตอบที่เลือก	จำนวน	ร้อยละ
1. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ก่อนการไ้ยาปราบศัตรูพืช ท่านได้สำรวจชนิดของศัตรูพืชเพื่อเลือกชนิดของยาที่จะใช้อย่างไร	1. ไม่เคยสำรวจ	0	0
	2. สำรวจนานๆ ครั้ง	71	42.3
	3. สำรวจทุกครั้ง	(97)	(57.7)
2. ครั้งสุดท้ายที่ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชท่านเลือกใช้ยาปราบศัตรูพืชอย่างไร	1. เลือกใช้ยาที่ตรงกับชนิดของศัตรูพืช	(160)	(95.2)
	2. เลือกใช้ยาตามอดีตที่เคยใช้มาแล้วในครั้งก่อน ๆ	4	2.4
	3. เลือกใช้ยาตามเกษตรกรพื้นที่ใกล้เคียง	3	1.8
	4. เลือกใช้ยาที่มีราคาถูก โดยไม่คำนึงว่ายานั้นหมดอายุหรือไม่	1	0.6
3. ครั้งสุดท้ายที่ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืช ท่านแต่งกายใกล้เคียงกับข้อใดต่อไปนี้มากที่สุด	1. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ	5	3
	2. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ แต่ไม่สวมรองเท้า	2	1.2
	3. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ สวมถุงมือ รองเท้าบู๊ท และหน้ากาก	(145)	(86.3)
	4. แต่งกายใส่เสื้อ กางเกงแบบทำงานตามปกติ และสวมแว่นตากันแดด	16	9.5
4. การผสมยาใช้ในครั้งหลัง ท่านผสมอย่างไร	1. ใช้ยาชนิดเดียว	(166)	(98.8)
	2. ผสมยา 2 ชนิด	2	1.2
	3. ผสมยามากกว่า 2 ชนิดขึ้นไป	0	0
	4. ผสมยารวมกับปุ๋ย	0	0
5. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชในระยะไหนบ้าง	1. ก่อนที่จะมีการระบาดของศัตรูพืช	52	31
	2. เมื่อเริ่มมีการระบาดของศัตรูพืช	102	60.7
	3. เมื่อมีการระบาดของศัตรูพืชเป็นจำนวนมาก	(14)	(8.3)
	4. เมื่อผลผลิตเสียหายเป็นจำนวนมาก	0	0
6. ในการฉีดพ่นยา 5 ครั้งหลังนี้ ท่านฉีดพ่นยาในช่วงเวลาใดบ้างตามตัวเลือกท้ายนี้	1. ตอนเช้าหรือตอนเย็นที่มีลมแรง	0	0
	2. ตอนเช้าหรือตอนเย็นที่มีลมสงบ	(168)	(100)
	3. ตอนเที่ยงที่มีลมสงบ	0	0
	4. ตอนบ่ายที่มีลมสงบ	0	0

7. จำนวนในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อท่านฉีดพ่นยาเคมีใหม่ที่หัวฉีดเครื่องพ่นยาจุดต้น	1. ไม่มี	123	73.2
	2. มี	45	26.8
7.1 ถ้ามีส่วนใหญ่ท่านทำอย่างไรต่อไปนี้บ้าง	1. ใช้ปากดูดสิ่งอุดตันหัวฉีด	2	4.4
	2. ใช้แปรงอ่อนๆ หรือคั้นหญ้าปักที่หัวฉีด	(41)	(91.1)
	3. ใช้เศษผ้าสะอาดเช็ดที่หัวฉีด	2	4.4
	4. ใช้สก็อตช์ไบรด์ขัดที่หัวฉีด	0	0
8. ในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เคมีใหม่เมื่อท่านผสมยาปราบศัตรูพืชแล้วใช้ไม่หมด	1. ไม่มี	116	69
	2. มี	52	31
8.1 ถ้ามีส่วนใหญ่ท่านทำอย่างไรต่อไปนี้บ้าง	1. เทยาที่เหลือทิ้งในหลุมแล้วฝังให้เร็วหรือ	(2)	(3.8)
	2. นำยาที่เหลือเทใส่ขวดยาเคมีที่ยังไม่ได้ผสม	33	63.5
	3. นำยาที่เหลือเทใส่ภาชนะอื่น เพื่อเก็บไว้ใช้ครั้งต่อไป	14	27
	4. เททิ้งลงบนพื้นดินหรือแหล่งน้ำแล้วแคปไว้	3	5.8
9. ในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา หลังจากท่านฉีดพ่นยาปราบศัตรูพืชเสร็จแล้ว ท่านมักจะทำอย่างไร	1. สูบหูหรือเพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด	4	2.4
	2. เข้าไปตรวจดูในแปลงเพื่อให้แน่ใจว่าได้ฉีดพ่นยาอย่างทั่วถึง	35	20.8
	3. เปลี่ยนเสื้อผ้าและอาบน้ำฟอกสบู่ให้สะอาดทันที	(129)	(76.8)
	4. ทำความสะอาดภาชนะที่ใช้บรรจุยาหรืออุปกรณ์เครื่องพ่นยา บริเวณแหล่งน้ำใช้ของครัวเรือน	0	0
10. ในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านทำอย่างไรกับเสื้อผ้าที่ใส่ขณะฉีดพ่นยา	1. ซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะฉีดพ่นยารวมกับเสื้อผ้าอื่นๆ	2	1.2
	2. ซักเสื้อผ้าที่สวมใส่ขณะฉีดพ่นยาแยกต่างหากจากเสื้อผ้าอื่นๆ	(161)	(95.8)
	3. นำเสื้อผ้าไปผึ่งแดดแล้วเก็บไว้ใช้ครั้งต่อไปโดยไม่ต้องซัก	1	0.6
	4. นำไปแช่น้ำข้ามคืนแล้วซักรวมกับเสื้อผ้าอื่น	4	2.4

11. ขณะนี้ท่านเก็บขาปราบศัตรูพืชไว้ในลักษณะใดที่เสี่ยงกับข้อใดมากที่สุด	1. เก็บขาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาเคมที่มีฉลากครบถ้วนและแยกเก็บไว้ในโรงเก็บต่างหาก	(164)	(97.6)
	2. เก็บขาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาเคมที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ในบ้านเรือน	0	0
	3. เก็บขาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ร่วมกับเครื่องมือการเกษตรอื่นๆ	4	2.4
	4. เก็บขาไว้ในภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากครบถ้วน โดยเก็บไว้ร่วมกับปุ๋ย	0	0
12. ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อท่านใช้ขาปราบศัตรูพืชหมดแล้ว ท่านจะกำจัดภาชนะที่ใช้บรรจุยาเหล่านั้นอย่างไร	1. ทิ้งร่วมกับขยะอื่นๆ	5	3
	2. ทิ้งลงในแหล่งน้ำสาธารณะ	0	0
	3. ทบทำลายแล้วนำไปฝังหรือเผา	(163)	(97)
	4. นำมาล้างให้สะอาดแล้วนำไปใช้ใส่ของอื่นๆ เช่น น้ำดื่มหรืออาหาร	0	0
13. เคยมีหรือไม่ที่ระหว่างการผลิตขนยาปราบศัตรูพืชหรือหลังจากผลิตขนยาปราบศัตรูพืชแล้ว ท่านมีอาการผิดปกติ	1. ไม่เคย	162	96.4
	2. เคย	6	3.6
13.1 ในครั้งที่มีอาการผิดปกตินี้ ท่านทำอย่างไร	1. รีบไปพบแพทย์ทันที พร้อมภาชนะที่ใช้บรรจุยาที่มีฉลากปิดอยู่ครบถ้วน	(2)	(33.3)
	2. ไปซื้อยาชุดจากร้านขายยามากินเอง	1	16.7
	3. นอนพักเฉยๆ ปล่อยให้หายเอง	1	16.7
	4. นอนพักเฉยๆ 2-3 วัน ถ้าไม่หายถึงไปพบแพทย์	2	33.3

หมายเหตุ คำตอบที่ถูกต้องอยู่ในวงเล็บ

ประวัติผู้เขียน

ชื่อและนามสกุล	นางสาวรติกร ฅ ลำปาง
วัน เดือน ปี เกิด	21 กรกฎาคม 2519
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2541